

Uppföljning Biblioteksplan per mars 2023

Danderyds kommuns biblioteksplan beslutades i kommunfullmäktige och gäller för perioden 2021–2024. De mål som sattes upp ska löpande följas upp under året i kvartals- och årsrapporter och skall redovisas för kultur- och fritidsnämnden. Det har dock inte blivit gjort på grund av chefsbyten och pandemi. Den uppföljning som nu redovisas sträcker sig från januari 2021 till mars 2023. Redovisningen gäller folkbiblioteken i Danderyds kommun.

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska. Bibliotekslagen lyfter fram barn och unga som en prioriterad grupp för folkbibliotek. Därtill lyfter Danderyds kommun äldre som en särskild prioriterad grupp.

Bibliotekspersonalen har arbetat aktivt för att nå de mål som satts upp i biblioteksplanen. Tyvärr pausades mycket av verksamheten under år 2021 på grund av pandemin. Därtill pågick ett stort arbete med att färdigställa Danderyds bibliotek i nya lokaler i Mörby centrum. Biblioteket invigdes 11 september 2021

Barnverksamhet

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt ett antal fokusområden/mål för verksamheten under planperioden, riktade mot barn och unga på deras fritid. Nedan följer bibliotekets redovisning:

1. Biblioteket ska utgöra barns och ungas tredje rum

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken ska vara välkomnande och tillgängliga. Det ska vara lätt att hitta i och till biblioteket. Inför ombyggnationen av det nya biblioteket i Mörby fick barn och unga lämna önskemål. Det bildades fokusgrupper och enkäter delades ut till barn och unga. Deras önskemål och synpunkter har tagits tillvara. Till exempel ville målgruppen ha studieplatser och sköna fåtöljer. För att locka till läsning är skyltning, tema och aktuella böcker viktigt att lyfta fram. Både studieplatser och grupprum är populära för att studera.
- Danderyds bibliotek har en uppsökande verksamhet på Demo. Här har ungdomsbibliotekarien tillsammans med ungdomar och fritidsledare planerat för minibiblioteket. Demo återinvigdes i september 2022.

2. Biblioteket ska verka för att öka barns och ungas fritidsläsning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Aktiviteter har kommit i gång under 2022. För de minsta, 4–12 månader, har biblioteket vid 19 tillfällen haft sagostunder med pekböcker och rim. Under 2022 erbjöds 14 teaterföreställningar som Drakar och dragqueens, Alfonskalas med musik och berättande.
- Biblioteket erbjuder så kallade bokprat för årskurs 2. Under 2022 bjöds 53 skolklasser till biblioteket för att få boktips och boksamtal.
- Ungdomsbibliotekarien har ett nära samarbete med fritidsledarna. Ett läsprojekt som finansieras av Statens kulturråd inleddes under hösten 2022.
- Skolklasser kan boka in sig för att låna och lämna böcker på biblioteken utanför öppettider 3 gånger per termin. Under 2022 tog biblioteken emot 77 skolklasser varav 60 var innan öppettid.

3. Biblioteket ska vara en plats för barns och ungas eget skapande

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket erbjuder eget skapande. Sommarlovsboken är en återkommande aktivitet. 2022 kunde barn och unga delta genom att läsa en eller flera böcker samt skriva och lämna in en recension. Sommarlovsboken avslutades med ett författarbesök med Johan Rundberg.
- I maj genomfördes Barnens kulturlördag med sagostund med Drakar och dragqueens konsert med Kulturskolans elever och pyssel. Barnens kulturlördag i oktober uppmärksammade att Alfons Åberg fyllde 50 år med högläsning och musik med Bibblan, Musse och Filuren. Pysselbordet stod framdukat. Vilket det gör under alla skollov.
- På loven erbjuds olika aktiviteter där barn och unga ges möjlighet att skapa. Workshop för att skapa spel med föreningen Hemkodat under både påsklov och läslov 2022. Serieskapar-workshop på läslovet. På sportlovet 2023 berättelser om konstnärer och öppen skaparverkstad med möjlighet att prova många olika tekniker.

Förskola

Kultur- och fritidsnämnden har fastställt ett antal punkter som ligger till grund för bibliotekets verksamhet mot förskolan.

1. Biblioteket ska avsätta tid och personal specifikt för förskolebesök

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Under pandemin åkte bibliotekspersonalen regelbundet ut till förskolor med bokkassar. De förskolor som har långt till närmsta bibliotek får fortfarande bokkassar utkörd. Det finns särskilda temabokkassar med 12 olika teman om förskolan så önskar.
- Pedagoger på förskolorna kommer minst en gång per termin på besök med förskolebarnen oftast innan biblioteket har öppnat. Enebybergs bibliotek har förskoleöppet en dag i veckan också utanför ordinarie öppethållande. Då kan barn och pedagoger i lugn och ro få möjlighet att lära känna biblioteket och barnbibliotekarien som också bjuder på högläsning.

2. Biblioteket ska arrangera programverksamhet för förskolor baserad på deras behov och önskemål

Det här har vi genomfört och uppnått:

Biblioteken har under 2022 haft 14 teaterföreställningar för barn. Av dessa riktade sig fyra till förskolorna.

3. Biblioteket ska ta fram och genomföra en kommunikationsplan gentemot förskolorna

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har fått bidrag från Statens kulturråd för att starta Språknätverk med familjecentralen och förskola. Föräldrar och förskolans pedagoger är delaktiga. Arbetet är påbörjat och avslutas hösten 2023.
- Under 2022 har bibliotekspersonalen arbetat med artiklarna i Barnkonventionen. Handlingsplan har tagits fram och kartläggning har gjorts. Barnbibliotekarien har barnrättsansvar och barnkonventionen är en stående punkt på arbetsplatsträffar (APT).
- Familjecentralen träffar föräldrar med små barn på biblioteket en förmiddag varje vecka.

Prioriterade grupper

Bibliotekslagen lyfter fram följande grupper som särskilt prioriterade: Personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska samt personer tillhörande de nationella minoriteterna. Kultur- och fritidsnämnden har fastställt fyra mål för bibliotekets verksamhet mot de prioriterade grupperna.

1. Biblioteket ska arbeta aktivt med uppsökande arbete gentemot de prioriterade

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har ett nära samarbete med LSS-verksamheter och särskolan. Barnbibliotekarien besöker målgruppen regelbundet och har högläsning, ger boktips och träffas.
- Bibliotekarie har kontakt och gör regelbundna besök till äldre med tjänsten Boken kommer. På Idala- och Stocksundsgården har bibliotekarien högläsning, ger boktips och ibland sångstunder. På Stocksunds bibliotek gav bibliotekarie tillsammans med pianist en uppskattad konsert på Alla hjärtans dag.
- Biblioteket ställde snabbt om vid invasionen av Ukraina. Mediainköp, Passagen i Kevingskolan med Kulturskolan.

2. Kommunens invånare ska ha tillgång till medier och aktiviteter på sitt modersmål via biblioteket

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Språkcafé startades i maj i Mörby och är ett samarbete med volontärer från En utsträckt hand och Röda Korset. Träffpunkt Enebyberg har också Språkcafé.
- Biblioteken köper in media på andra språk än svenska och har en budget avsatt till det.

3. De prioriterade grupperna ska känna sig inkluderade i biblioteksrummet

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket uppmärksammar viktiga dagar såsom Romernas nationaldag och övriga minoriteter. Flaggar och skyltar med böcker.
- Det finns så kallade Äppelhyllor på alla bibliotek. Äppelhyllan är en plats i biblioteket där barn kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Alla barn är olika och läser på olika sätt, därför finns Äppelhyllan. Äppelhyllorna har setts över. Nya hyllor inköpta och placerade så att de ska vara synliga och tillgängliga för målgruppen.
- Danderyds bibliotek i Mörby centrum bjöd in till en ukrainsk eftermiddag med ukrainsk kultur 30 mars 2023. Under eftermiddagen fick besökarna måla ukrainska påskägg, lyssna på ukrainsk musik och höra traditionella berättelser. På länk direkt från Kiev fanns ukrainska vänner som målade och visade påskägg. Över 50 personer deltog.

4. De prioriterade grupperna och deras anhöriga ska känna till bibliotekets utbud och tjänster

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har påbörjat ett skyltningsarbete för öka tillgänglighet målgruppen barn och unga med funktionsvariationer. Nya tydliga skyltar har köpts in. Zonindelning påbörjad på Danderyds bibliotek i Mörby

- Danderyds bibliotek har en Ny i Sverigehylla med information för nyanlända, språkkurser och lättlästa böcker
- SeniorNet har haft IT-handledning i Enebyberg och Djursholm en dag i veckan.
- Bibliotekarie besöker regelbundet Idala- och Stocksundsgården och ger boktips samt har högläsning.
- Biblioteket medverkade under Seniordagen på Entrétorget/biblioteket i maj och oktober och med information om vad biblioteket erbjuder (bokcirklar, högläsning, Boken kommer)
- Under 2022 hade biblioteket 46 bokcirklar med 254 deltagare. Flera av bokcirkarna har äldre deltagare. Bibliotekarie har regelbundet kontakt med och besöker äldre som har svårt att komma till biblioteket med tjänsten Boken kommer. Under 2022 besökte bibliotekarien 45 Boken kommer låntagare med böcker och talböcker.

Biblioteket och samhällets digitalisering

Om biblioteket ska förbli relevant i framtiden måste det både vara en plats för de digitalt mogna, liksom en plats och en kraft som verkar för digitalt innanförskap. Mot denna bakgrund har kultur- och fritidsnämnden fastställt två övergripande mål för planperioden.

1. All personals digitala kompetens ska motsvara samtidens krav

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Personalen omvärldsbevakar och har under 2022 kompetensutvecklat sig i 412 timmar (25 timmar per person). En digital tjänst som finns är Digiteket som har kurser och artiklar. Digiteket är en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal. [Start - Digiteket](#)
- 2. Biblioteket ska möjliggöra medborgarnas digitala delaktighet i samhället. Fokus ska ligga på de grupper biblioteket identifierat som extra utsatta, för närvarande äldre och nyanlända

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Röda Korset har Språkcafé på Danderyds bibliotek i Mörby en dag i veckan.
- En Utsträckt hand har undervisning i engelska för nyanlända en dag i veckan på Danderyds bibliotek i Mörby.